

Innst. S. nr. 67

(1999-2000)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om tillegg til St.meld. nr. 46 (1997-1998), om Olje- og gassvirksomheten; Del IV Investeringsutvalgets rapport og Del V Kostnadsoverskridelsene i Åsgardkjeden

St.meld. nr. 37 (1998-1999) Del IV og Del V.

Til Stortinget

Sammen drag

Investeringsutvalgets rapport

Departementet viser til at det i mange utbyggingsprosjekter de siste årene er påløpt betydelige kostnadsøkninger i forhold til budsjetterte anslag ved tidspunktet for myndighetsbehandling (plan for utbygging og drift/plan for anlegg og drift).

Departementet oppnevnte 29. august 1998 Investeringsutvalget for å analysere investeringsutviklingen på kontinentalsokkelen. Utvalget leverte sin innstilling 3. februar 1999, og har foreslått tiltak som bør gjennomføres for å redusere sannsynligheten for kostnadsøkninger i prosjekter i framtiden, jf. NOU 1999:11 "Analyse av investeringsutviklingen på kontinentalsokkelen". Utvalget konstaterte at det var 29,9 mrd. kroner i overskridelser da utvalget avleverte sin rapport for de 13 prosjektene i perioden 1994-1998 som utvalget særlig har sett på. Dette er 27 pst. overskridelse i forhold til hva som var lagt til grunn i planene for utbygging og drift. Det er registrert ytterligere kostnadsøkninger på noen prosjekter etter at utvalget overleverte sin rapport.

Departementet viser til at de fleste tiltakene som utvalget foreslår, må næringen selv ta stilling til og gjennomføre. Hovedansvaret for oppfølging av Investeringsutvalgets anbefalinger med hensyn til tiltak påligger operatørene, rettighetshaverne og leverandørene. Imidlertid påligger det også ansvar for tiltak hos myndighetene, og oppfølgingen av disse er i meldingen oppsummert som følger:

- Ansvar for spørsmål som gjelder forbedringer i forholdet mellom aktører og hva som kan oppsummeres som bedre kvalitet i arbeidet med planer og oppfølgingen av dem, tilligger rettighetshaverne og leverandørene. Departementet vil be Norsok

samarbeidsutvalg om å følge opp de tiltak som hører inn under samarbeidsutvalgets arbeidsområde. I samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet vil Olje- og energidepartementet arbeide videre med tiltak som angår bedre beslutningsgrunnlag for boring og komplettering.

- Departementet vil utarbeide en ny veileder for plan for utbygging og drift (PUD) og plan for anlegg og drift (PAD) som vil stille krav til innholdet i PUD/PAD.
- For at rettighetshaverne skal kunne få bedre framdrift i sine prosjekter og ikke ha unødige forsinkelser, legger departementet opp til at rettighetshaverne skal kunne få et svar på utbyggingssakene som tilfredsstiller kravene til forenklet myndighetsbehandling, innen åtte uker fra innlevering av PUD. Det forutsettes at selskapene drøfter de sentrale spørsmål som gjelder dreneringsstrategi, valg av utbyggingsløsning, og helse miljø- og sikkerhetsaspekter med myndighetene på forhånd.
- Departementet tar sikte på å gi Stortinget en samlet redegjørelse om kostnads- og lønnsomhetsutviklingen for de enkelte prosjekter hvor plan for utbygging og drift eller plan for anlegg og drift er blitt forelagt myndighetene. Denne redegjørelsen vil bli gitt en gang per år. Stortinget vil på denne måten kunne følge utviklingen i de enkelte prosjekter nærmere.
- Investeringsutvalgets rapport vil danne en del av erfaringsgrunnlaget for arbeidet med petroleumsmeldingen som planlegges forelagt Stortinget våren 2000.

Kostnadsoverskridelsene i Åsgardkjeden

Olje- og energidepartementet viser til at Statoil er operatør for alle prosjektene i Åsgardkjeden - som

omfatter Åsgardfeltet, Åsgard Transport, Kårstøanleggene og Europipe 2. Utbyggingsplanene for Åsgardfeltet, Åsgard Transport og Kårstøanleggene ble behandlet i forbindelse med St.prp. nr. 50 (1995-1996), jf. Innst. S. nr. 251 (1995-1996). Utbyggingsplanene for Europipe 2 ble behandlet i forbindelse med St.prp. nr. 15 (1996-1997), jf. Innst. S. nr. 72 (1996-1997).

Kostnadsutviklingen for de ulike prosjektene i Åsgardkjeden i forhold til behandlingen av St.prp. nr. 8 (1998-1999), jf. Innst. S. nr. 80 (1998-1999), er det redegjort for i meldingen. Økningen i totalanslaget for Åsgardkjeden i forhold til anslagene i St.prp. nr. 8 (1998-1999) er på 2 923 mill kroner.

Tabellen under viser investeringsanslagene iflg. St.prp. nr. 8 (1998-1999) sammenlignet med de opprinnelige investeringsanslagene i utbyggingsplanene som ble behandlet i St.prp. nr. 50 (1995-1996) og St.prp. nr. 15 (1996-1997).

Tabell: Investeringsanslagene, inklusive valutaeffekt, i St.prp. nr. 8 (1998-1999) og i St.prp. nr. 50 (1995-1996)/St.prp. nr. 15 (1996-1997). Alle tall er oppgitt i mill. 1999-kroner.

	St.prp. nr. 50 (1995-1996)/ St.prp. nr. 15 (1996-1997)	St.prp. nr. 8 (1998-1999)
Åsgardfeltet	30.249	38.550 (37.923)
Åsgard Transport	7.567	8.510
Kårstø	2.884	9.134
Europipe 2	7.322	7.511
Justering	(0)	(491)
Totalt	48.022	63.214

Departementet viser til at den siste kostnadsøkningen i Åsgardkjeden er knyttet til Åsgardfeltet og anleggene på Kårstø. Statoils styre forklarer at de siste kostnadsøkningene på feltet i hovedsak er knyttet til Åsgard A (oljeproduksjonsskipet) og Åsgard B (gassplattformen). Økningen på Åsgard A er en konsekvens av at ferdigstillingsarbeidet har tatt lengre tid og har vært mer omfattende enn forutsatt. For Åsgard B og Kårstøanleggene skyldes de siste kostnadsøkningene, ifølge Statoil, blant annet at tidspress har medført behov for parallelle aktiviteter, som igjen har medført behov for justeringer underveis og derved lavere produktivitet i byggearbeidene.

De totale utbyggingskostnadene for prosjektene i Åsgardkjeden er ifølge Statoil anslått til 66 137 mill. kroner. Dette innebærer en kostnadsøkning på 18 115 mill. kroner i forhold til anslagene i utbyggingsplanene. Av dette utgjør valutaeffekten 1 427 mill. kroner. Dette tilsvarer en kostnadsøkning på 37,7 pst.

Departementet viser til at prosjektene i Åsgardkjeden har pådratt seg store kostnadsøkninger siden Stortinget behandlet utbyggingsplanene, og dette har med-

ført betydelig reduksjon i lønnsomheten på 23 880 mill kroner - tilsvarende 63,1 pst. Ifølge Statoils beregninger har Åsgardprosjektet i dag en nåverdi på 13 965 mill. kroner ved en oljepris på 15 USD/fat og dollarkurs på 7,25 NOK/USD fra og med 1999, og et reelt avkastningskrav til totalkapitalen på 7 pst. før skatt. Beregningene inkluderer ikke tilleggsverdien ved at også gass fra andre felt i Norskehavet, herunder Nome og Heidrun, kan skipes i rørledningen Åsgard Transport.

Av lønnsomhetsreduksjonen på 23 880 mill. kroner, kan ifølge Statoil 15 372 mill. kroner henføres til økte kostnader. 2 611 mill. kroner av lønnsomhetsreduksjonen skyldes ifølge Statoil endrede makroøkonomiske forutsetninger (oljepris, valutakurs og inflasjon), mens 5 897 mill. kroner skyldes forsinket produksjonsstart for Åsgard A, nedjustering av væskeresservene i Åsgardfeltet og endret produksjonsprofil.

Departementet viser til at det ifølge Statoil og Oljedirektoratet er muligheter for at ytterligere kostnadsøkninger kan påløpe, noe som vil kunne medføre en ytterligere reduksjon i lønnsomheten.

Departementet viser videre til at det fortsatt gjenstår betydelige arbeider for utbyggingen av prosjektene er slutført. Ifølge redegjørelsen fra Statoils styre, gjenstår per medio april om lag 40 pst. av arbeidet på plattformen Åsgard B, og om lag halvparten av byggearbeidene ved anleggene på Kårstø. Dessuten gjenstår det betydelige arbeider i forbindelse med boring og ferdigstilling av brønner på feltet. Departementet viser også til Oljedirektoratets vurderinger om at prosjektet fortsatt står overfor store utfordringer når det gjelder å fullføre utbyggingen innenfor de foreliggende planer og tidsfrister.

På bakgrunn av de kostnadsanslag som forelå for Åsgardprosjektet høsten 1998, jf. St.prp. nr. 8 (1998-1999), ba departementet Oljedirektoratet om å følge opp Åsgardprosjektet spesielt. Oljedirektoratet foretok en gjennomgang av prosjekt- og kostnadsutviklingen for feltutbyggingen siden utbyggingsplanen (PUD), vurderte status i prosjektet, og utarbeidet rapporten: "Åsgard gjennomgang, status og kostnadsutvikling", levert 23. februar 1999.

Olje- og energidepartementet viser i meldingen til at dette er fjerde gang siden Stortinget behandlet utbyggingsplanene for Åsgardfeltet, Åsgard Transport og Kårstøanleggene i St.prp. nr. 50 (1995-1996) og Europipe 2 i St.prp. nr. 15 (1996-1997), at departementet må komme særskilt tilbake til Stortinget for å orientere om økte kostnadsanslag for prosjektene i Åsgardkjeden.

Til tross for at prosjektene i Åsgardkjeden har pådratt seg store kostnadsøkninger siden Stortinget behandlet utbyggingsplanene, er utbyggingen ifølge departementet fremdeles lønnsom.

Departementet ser meget alvorlig på de gjentatte rapportene om økte kostnader og svekket lønnsomhet for prosjektene i Åsgardkjeden. Både Åsgardfeltet og gassbehandlingsanleggene på Kårstø, som hver for seg består av flere delprosjekter, har opplevd store over-

skridelser i forhold til anslagene i utbyggingsplanene. Rørprosjektene Åsgard Transport og Europipe 2 har klart seg langt bedre. Selv om man tar hensyn til at det er bygget større og flere anlegg på Kårstø enn det som lå inne i de opprinnelige planene, kan en vesentlig del av de økte kostnadene tilskrives underestimering.

På feltutbyggingen av Åsgard har det påløpt betydelige kostnadsøkninger ved flere av delprosjektene og på flere budsjettposter. Kostnadene forbundet med boring og komplettering av brønnene har økt betydelig. Produksjonsskipet Åsgard A er adskillig dyrere enn planlagt og gassplattformen Åsgard B ligger i henhold til siste investeringsanslag også inne med betydelige kostnadsoverskridelser i forhold til opprinnelig budsjett.

Departementet viser til at det er myndighetenes forståelse at den betydelige kostnadsøkningen i Åsgardkjeden ikke kan henføres til noen få enkelthendelser eller avgrensede årsaksforhold. Det har forekommet kostnadsøkninger innenfor de fleste delprosjekter og på et stort antall budsjettposter i løpet av utbyggingsperioden fram til nå.

Fortsatt gjenstår det betydelige arbeider før utbyggingen av prosjektene er sluttført. Ifølge redegjørelsen fra Statoils styre, gjenstår per medio april om lag 40 pst. av arbeidet på gassplattformen Åsgard B og om lag halvparten av byggearbeidene ved anleggene på Kårstø. Dessuten gjenstår det betydelige arbeider i forbindelse med boring og ferdigstillelse av brønner på feltet. Departementet viser til Oljedirektoratets vurderinger om at prosjektet fortsatt står overfor store utfordringer når det gjelder å fullføre utbyggingen innenfor de foreliggende planer og tidsfrister.

Det er ifølge departementet svært viktig at ferdigstillelsen av prosjektene innenfor kostnadsrammene gis høyeste prioritet.

Komiteens merknader

Investeringsutvalgets rapport

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Olav Akselsen, Aud Blattmann, Gunn Karin Gjøl, Bent Hegna, Torny Pedersen og lederen Jens Stoltenberg, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Kristelig Folkeparti, Bror Yngve Rahm og Lars Rise, fra Høyre, Jan Johnsen og Jan Tore Sanner, fra Senterpartiet, Magnar Lussand, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, og fra Venstre, Gunnar Kvassheim, viser til at bakgrunnen for opprettelsen av Investeringsutvalget var de store kostnadsoverskridelsene på norsk kontinentalsokkel de senere årene. Utvalgets rapport viser at for de 13 prosjektene i perioden 1994-1998 som utvalget har sett særlig på, har det vært en overskridelse på 27 pst. i forhold til det som ble lagt til grunn i planene for utbygging og drift.

Komiteen har merket seg at økte borekostnader utgjør om lag en tredjedel av kostnadsoverskridelsene. For noen av prosjektene er kostnadsøkningen også et resultat av at rettighetshaverne har ønsket å foreta tilleggsinvesteringer som har bidratt til å øke lønnsomheten til prosjektene.

Komiteen viser til at selv om ikke alle NORSOKs mål er nådd, er utbyggingskostnadene lavere og gjennomføringstiden kortere enn i tidligere perioder. Prosjektene på norsk kontinentalsokkel er også på linje med to anerkjente prosjektgjennomføringer på britisk kontinentalsokkel, både kostnadsmessig og tidsmessig. Komiteen vil likevel understreke at det er viktig å jobbe videre med å få kostnadene ned i alle faser av virksomheten, uten å svekke de øvrige mål og betingelser vi har for virksomheten på kontinentalsokkelen, blant annet med hensyn til helse, miljø og sikkerhet.

Komiteen slutter seg til departementets vurdering av at det er næringen selv som må ta stilling til og gjennomføre mange av de tiltakene Investeringsutvalget foreslår. Dette gjelder blant annet behovet for en holdningsendring i retning av større åpenhet og mindre posisjonering aktørene imellom. Det gjelder også behovet for bedre å identifisere og håndtere risiko knyttet til kontraktene. Selskapene må i tillegg arbeide mer systematisk for at kostnader knyttet til boring og komplettering av brønner gis et sikrere grunnlag. Komiteen har i den forbindelse merket seg at Olje- og energidepartementet vil be NORSOKs samarbeidsutvalg om å følge opp de tiltak som hører inn under samarbeidsutvalgets arbeidsområde og at departementet i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet vil arbeide videre med tiltak som angår bedre beslutningsgrunnlag for boring og komplettering.

Komiteen har merket seg at et gjennomgående trekk i prosjektene er at beslutningsgrunnlaget var svakt da utbyggingen ble igangsatt og plan for utbygging og drift (PUD) ble godkjent. Komiteen har videre merket seg at Investeringsutvalget mener det bør avklares hvilken formell og reell funksjon PUD skal ha i beslutningsprosessen. Komiteen er enig i at det er nødvendig å bedre beslutningsgrunnlaget. Utfordringen er å redusere usikkerheten i PUD-anslagene, samtidig som myndighetene beholder reell handlefrihet ved godkjennelsen av utbyggingsprosjekter. Komiteen har i den forbindelse merket seg at departementet vil utarbeide en ny veileder for plan for utbygging og drift (PUD), som også omhandler plan for anlegg og drift (PAD) og konsekvensutredninger, der departementets forventninger til PUD, PAD og konsekvensutredninger blir presisert.

Komiteen viser til behovet for å redusere kostnader knyttet til myndighetenes behandling av utbyggingssøknader. Komiteen slutter seg derfor til at departementet legger opp til at rettighetshavere skal kunne få et svar på utbyggingssøknadene som tilfredsstillende kravene til forenklet myndighetsbehandling innen åtte uker fra innlevering av PUD. Dette vil bidra

til at rettighetshaverne kan få bedre framdrift i sine prosjekter og ikke ha unødige forsinkelser.

Komiteen slutter seg videre til at departementet gir Stortinget en samlet redegjørelse hvert år om kostnads- og lønnsomhetsutviklingen for de enkelte prosjekter hvor plan for utbygging og drift eller plan for anlegg og drift er blitt forelagt myndighetene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at Investeringsutvalgets rapport danner et viktig grunnlag for det videre arbeidet med å få ned kostnadene og unngå kostnadsoverskridelser ved utbygging på norsk sokkel. Disse medlemmer konstaterer at det har vært reist kritikk mot Investeringsutvalgets sammensetning. Det har vært pekt på at sammensetningen kan ha medvirket til at enkelte forhold ikke har blitt tilstrekkelig belyst.

Disse medlemmer vil peke på at rapporten i liten grad tar opp grunnleggende forutsetninger for kostnadsoverskridelsene - om det er forhold ved incentivstrukturen på norsk sokkel som reduserer kostnadsfokus. I den forbindelse vil disse medlemmer bl.a. peke på skattesystemet med høy marginalsatt sammen med betydelige muligheter for fradrag. Videre kan et betydelig statlig eierskap og store statlige eierandeler i de enkelte felt gi gale incentiver. Et videre problem er fragmenteringen av eierforholdene i de enkelte felt og små eierandeler som gir svake incentiver til kostnadskontroll til operatøren. Disse medlemmer mener også at utvalget burde ha vurdert om konsentrasjonen av operatøransvaret på norsk sokkel kan ha vært medvirkende. Disse medlemmer forutsetter at dette er forhold som departementet vil se nærmere på i forbindelse med den varslede petroleumsmeldingen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti var kritisk til sammensetningen dette utvalget fikk, i og med at enkelte medlemmer kunne oppfattes å være delaktig i prosessene som førte til de enorme overskridelsene. Dette medlem ber om at habilitetsspørsmål nøye vurderes om lignende utvalg skulle bli nødvendig i fremtiden.

Dette medlem vil påpeke det faktum at Sosialistisk Venstreparti ved mange anledninger har foreslått å nedsette tempoutvalg, bl.a. for å unngå at investeringene kom ut av styring og for å holde aktiviteten på et lavere og ikke minst sikkerhetsmessig forsvarlig nivå. Stortingsflertallet har vedtatt de ulike utbyggingsprosjekt og har derved hatt muligheten til å redusere tempo. Imidlertid har flertallet sett det som hensiktsmessig at markedet selv skulle avgjøre tempo og framdrift, og har stort sett aldri kommet med innvendinger eller styringssignaler i retning av redusert tempo. Konsekvensene av dette har bl.a. vært en kunstig høy prisutvikling for investeringene. Dette medlem anser derfor investeringsutvalgets rapport som et korrektiv til de partier som ikke har ønsket eller ønsker en aktiv og målrettet styring av aktiviteten knyttet til petrole-

umssektoren. Den vanskelige situasjon vi i dag har bl.a. innen verfts- og leverandørindustrien kunne også hatt et mindre omfang om det hadde vært større vilje til styring av aktivitet og investeringsnivå.

Kostnadsoverskridelsene ved Åsgard

Komiteen viser til orienteringen om økte kostnadsanslag for prosjektene i St.meld. nr. 37 (1998-1999) i Åsgardkjeden og der operatørens samlede anslag for kostnadsøkningen var 2 923 mill. kroner i forhold til forrige orientering til Stortinget i St.prp. nr. 8 (1998-1999), og 18 115 mill. kroner sammenliknet med opprinnelige kostnadsanslag.

Komiteen viser videre til omtalen i St.prp. nr. 1 (1999-2000) av nye investeringsanslag for prosjektene i Åsgardkjeden, som samlet sett er 973 mill. kroner høyere enn investeringsanslagene som ble omtalt i St.meld. nr. 37 (1998-1999). Av denne økningen utgjør valutaeffekten 524 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, har merket seg at det er myndighetenes forståelse at de betydelige kostnadsøkningene i Åsgardkjeden ikke kan henføres til noen få enkelthendelser eller avgrensede forhold. Det har forekommet kostnadsøkninger innenfor de fleste delprosjekter og på et stort antall budsjettposter i løpet av utbyggingsperioden fram til nå.

Flertallet har merket seg at kostnadsoverskridelsene dels skyldes at det er bygget større og flere anlegg på Kårstø enn det som lå inne i de opprinnelige planene, og dels skyldes underestimering av kostnader.

Flertallet vil slutte seg til departementets bekymring når det gjelder stadige økninger i kostnader og svekket lønnsomhet når det gjelder prosjekter i Åsgardkjeden.

Det er likevel riktig å understreke slik Statoil gjør i sin redegjørelse av 4. april 1999:

"Åsgard A og Åsgard B er de største og mest kompliserte innretningene av sitt slag som er bygget. Åsgardutbyggingen representerer også den største undervannsutviklingen som er gjennomført noe sted i verden."

Det har vært satset bevisst på løsninger som forutsatte omfattende teknologiutvikling. Slike utbyggingsprosjekter vil alltid være forbundet med usikkerhet. Sett i ettertid burde usikkerheten knyttet til Åsgardprosjektene kompleksitet og betydelige anvendelse av ny teknologi vært bedre reflektert i usikkerhetsområdet som ble angitt for beslutningene, slik Statoils styre selv understreker.

Statoils styre har på sin side understreket at flere av de forutsetninger som lå til grunn for beregningene i perioden 1996-1997 var for optimistiske.

Investeringsutvalget understreker i sin innstilling som ble fremlagt 19. februar 1999, betydningen av å få

mer kvalitet i prosjektenes startfase. I dette ligger også å få bedre avklart usikkerhet og risikoelementer før deltaljprosjekteringen starter. Som Investeringsutvalget understreker vil det imidlertid, selv om risikoen for overskridelser kan reduseres gjennom å investere mer i en tidlig fase, fortsatt være usikkerhet i prosjektestimantene.

Komiteen vil peke på at utbyggingen fortsatt er lønnsom, til tross for at prosjektene i Åsgardkjeden har pådratt seg store kostnadsøkninger siden Stortinget behandlet utbyggingsplanene. Komiteen ser samtidig alvorlig på de store kostnadsoverskridelsene, og har merket seg Oljedirektoratets vurderinger om at prosjektet fortsatt står overfor store utfordringer når det gjelder å fullføre utbyggingen innenfor de foreliggende planer og frister. Komiteen forutsetter at ferdigstillelsen av prosjektene innenfor kostnadsrammene gis høyeste prioritet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, konstaterer at olje- og energiministeren i funksjon som Statoils generalforsamling har gjort ansvar gjeldende overfor Statoils styre.

Flertallet kan ikke se at det fullt ut er godtgjort at departementet har hatt den tette kontakten med og oppfølgingen av Åsgardprosjektet, slik det tidligere er varslet. For eksempel deltok ikke departementet på mer enn halvparten av styringskomitémøtene til tross for at departementet selv mente at deltakelse på alle disse møtene var en del av den tette oppfølgingen (jf. vedlegg i brev fra Olje- og energidepartementet til Statoil og Oljedirektoratet av 24. juni 1999).

Flertallet mener videre det er usikkerhet om hvorvidt departementet har hatt en god nok kvalitetskontroll av den informasjonen og de kostnadsanslagene departementet har mottatt. Til tross for en angivelig tett oppfølging fra departementets side, har det stadig kommet nye kostnadsoverskridelser som samlet beløper seg til om lag 18 mrd. kroner, og som i stor grad belastes statskassen.

Flertallet mener derfor det fortsatt er sider ved Åsgardsaken som bør vurderes nærmere, deriblant beslutningsprosessen, informasjonsgangen, departementets og de øvrige parter oppfølging av prosjektet.

Flertallet forutsetter at Riksrevisjonen i sitt kontrollarbeid er oppmerksom på nevnte forhold, og legger videre til grunn at kontroll- og konstitusjonskomiteen ivaretar Stortingets kontrollansvar i denne saken.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre deler

departementets syn på at utviklingen i Åsgard-prosjektet har vært meget alvorlig.

Disse medlemmer vil videre påpeke at grunnlaget for prosjektet og kostnadsutviklingen ble lagt før selskapenes utbyggingsplaner ble innsendt til departementet 15. desember 1995. Det kan derfor av hensyn til en videre vurdering av utviklingen være nyttig med en full gjennomgang av prosjektet, som også omfatter en vurdering av om det beslutningsgrunnlag som forelå var tilstrekkelig da prosjektet ble godkjent i Stortinget 14. juni 1996.

Disse medlemmer vil også minne om at det er Statoils representant i styringskomiteen som har ivare tatt statens interesser med sin stemmegivning og aktive deltagelse i styringen av prosjektet samt en tett rapportering til departementet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at staten gjennom sine store eierandeler gjennom SDØE er kraftig eksponert for de betydelige overskridelsene som har funnet sted i forbindelse med utbygging av Åsgardkjeden. Disse medlemmer viser til at partiene tidligere har uttrykt bekymring for de store overskridelsene. Det vises bl.a. til Innst. S. nr. 80 (1998-1999):

"Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti viser til at Åsgardutbyggingen har sprukket med nærmere 7,5 mrd. kroner i forhold til de opprinnelige kostnadsanslagene i St.prp. nr. 50 (1995-1996). Dette utgjør en samlet kostnadsøkning på mer enn 25 pst. SDØEs eierandel i prosjektet er 49,5 pst., og staten er derfor kraftig eksponert for de betydelige overskridelsene. Disse medlemmer er bekymret over de mange overskridelsene på sokkelen, og ser frem til at Stortinget får gjennomgå kostnadsutviklingen når Investeringsutvalget har lagt frem sin rapport."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser for øvrig til kommentarene under Investeringsutvalgets rapport vedrørende styring og tempoutvalg.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 37 (1998-1999) – tillegg til St.meld. nr. 46 (1997-1998), om Olje- og gassvirksomheten; Del IV Investeringsutvalgets rapport og Del V Kostnadsoverskridelsene i Åsgardkjeden - vedlegges protokollen.

Jens Stoltenberg
leder

Aud Blattmann
ordfører og sekretær

Vedlegg**Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 7. desember 1999****Vedr. St meld nr 37 (1998-99) Tillegg til St meld nr 46 (1997-98) om Olje- og gassvirksomheten, oljemarkedspolitik, rammebetingelser, Investeringsutvalgets rapport og kostnads-overskridelsene i Åsgardkjeden**

Det vises til brev av 6. desember d.å. fra energi- og miljøkomiteen vedrørende ovennevnte.

Spørsmål 1:

Er det riktig at OED i perioden 1997 til sommeren 1999 unnlot å møte på fire av 13 møter i styringskomiteen for Åsgardprosjektet? og i så fall, hvorfor unnlot departementet å møte?

Svar:

Alle operatørene innberetter investeringsanslag to ganger årlig. Disse bearbeides av Oljedirektoratet før de forelegges departementet som kvalitetssikrede tall. Som det fremgår av St meld nr 37 (1998-99), skjer departementets særskilte oppfølging av Åsgardprosjektet ved at det avholdes egne møter med representanter fra Statoils ledelse straks nye, offisielle, kvalitetssikrede kostnadsestimer foreligger. I tillegg skal Statoil straks informere departementet dersom det fremkommer vesentlig ny informasjon om Åsgardprosjektet utenom de regulære investeringsanslagene.

I tillegg til denne særskilte prosjektoppfølgingen for Åsgardprosjektet, og i tillegg til den ordinære oppfølging som departementet følger for alle prosjektene på kontinentalsokkelen om investeringenes og driftskostnadenes omfang, har departementet og OD i alle utbyggingsprosjekter anledning til å delta som observatører i de faste lisenskomiteene hvor partnerne møtes for å diskutere og følge opp prosjektutviklingen. Det har i en årrekke vært etablert praksis at saksbehandlere i departementet og OD etter vurdering møter som observatører på styringskomitemøtene som er det øverste organ for partnerne i lisensene. I tillegg møter saksbehandlere fra OD ofte som observatører på møter i andre komiteer under styringskomiteen.

Hensikten med departementets deltakelse som observatør på styringskomitemøtene, er i første rekke at saksbehandler skal øke sin kunnskap om prosjekt og de aktuelle problemstillingene slik at vedkommende skal bli bedre i stand til å utføre sine løpende arbeidsoppgaver. *Departementets deltakelse som observatør på styringskomitemøtene er imidlertid ikke – og har aldri vært – en sentral informasjonskilde for kvalitetssikrede investeringsanlegg.*

I perioden 2. juni 1997 til 2. september 1999 har det vært 13 ordinære møter i styringskomiteen i Åsgard Unit. Departementet har deltatt som observatør på 7 av disse møtene og ikke deltatt på 6 møter. På 11 av de 13

møtene har departementet og/eller Oljedirektoratet deltatt som observatør.

Saksbehandler i departementet mottar løpende informasjon om prosjektet i form av rapporter, referater, telefonsamtaler og gjennom behandling av ulike søknader fra operatøren. Departementet vurderer sin deltakelse på det enkelte styringskomitemøte utfra møteinnkallingen med møteagendaen og ovennevnte informasjon departementet har om stillingen i prosjektet. I de tilfeller hvor departementet ikke deltar på styringskomitemøtene, skyldes dette at departementet, etter en egen vurdering av viktigheten av å delta på møtet og sammenfall med andre viktige oppgaver, har valgt ikke å delta som observatør på styringskomitemøtet.

Spørsmål 2:

I november 1997 varslet statsråden at det "burde bli jevnere og tettere oppfølging av prosjektet fra departementets side". Hvilke konkrete tiltak ble iverksatt etter dette for å sikre en bredere oppfølging av utbyggingen av Åsgardkjeden?

Svar:

Som redegjort for i St meld nr 37 (1998-99) og i brev til Stortingets presidentskap av 30. april d.å., skjer departementets oppfølging av prosjektene i Åsgardkjeden, i likhet med alle andre prosjekter, i første rekke gjennom oppfølgingen av nye innrapporterte kvalitets-sikrede kostnadsestimer som er myndighetenes primærkilde for informasjon om investeringsutviklingen.

For oppfølging av prosjektene i Åsgardskjeden har departementet etablert den særskilte ordningen som består i at departementet møter representanter fra Statoils ledelse straks offisielle nye kostnadsoppdateringer foreligger og blir orientert om disse. I tillegg skal Statoils ledelse straks informere departementet dersom det framkommer vesentlig ny informasjon om Åsgardprosjektene utenom de regulære kostnadsoppdateringene.

Videre har departementet bedt OD om å følge opp Åsgardprosjektet spesielt. OD har foretatt flere gjennomganger av Åsgardprosjektet med flere møter med operatøren Statoil og på bakgrunn av dette utarbeidet tre rapporter som ble oversendt departementet hhv. 23. februar, 31. august og 25. oktober i år. Rapportene er gjennomgått og drøftet i møter med departementet.

Blant annet for å sikre en grundig undersøkelse av utviklingen i prosjektene i Åsgardkjeden, nedsatte departementet 29. august 1998 Investeringsutvalget. Utvalget skulle blant annet identifisere hovedårsaker til kostnadsoverskridelsene på norsk kontinentalsokkel, og herunder kostnadsoverskridelsene i Åsgardprosjektet. Investeringsutvalgets rapport ble lagt frem 3.

februar d.å. og det vises til St meld nr 37 (1998-99) for en gjennomgang av denne.

I tillegg til den oppfølging av Åsgardprosjektet som er redegjort for ovenfor, har departementet og OD anledning til å delta som observatører i de faste lisenskomiteene hvor partene møtes for å diskutere og følge opp prosjektutviklingen, som omtalt i svar til spørsmål nr 1.

Innrapporteringene av økonomiske data og møtene med Statoils ledelse, i tillegg til de rapporter som utarbeides av OD, utgjør departementets offisielle oppfølging av investeringsutviklingen av prosjektene i Åsgardkjeden.

Spørsmål 3:

23. juni 1999 ble det utarbeidet et notat om hvordan departementet skulle følge opp Åsgardprosjektet. Hvorfor ble notatet først utarbeidet 1H år etter at statsråden varslet tettere oppfølging av Åsgardprosjektet? På hvilke punkter skiller de nye rutinene seg fra de

rutiner departementet har fulgt i perioden etter november 1997.

Svar:

Notatet som ble utarbeidet av departementet 23. juni d.å., og som ble sendt som vedlegg til brev til Statoil og OD 24. juni d.å., slår fast hvordan departementet og OD vil følge opp prosjektene i Åsgardkjeden videre. Formålet med notatet var ikke å etablere nye oppfølgingsrutiner, men var en bekreftelse og en klargjøring av de etablerte rutiner knyttet til oppfølgingsaktiviteter og rapporteringsrutiner i forholdet mellom departementet, OD og operatøren Statoil, som er beskrevet i svar til spørsmål 2 ovenfor.

Det medfører derfor ikke riktighet, som man kan få inntrykk av ved å lese artikkelen i Dagens Næringsliv 6. desember d.å., at rutinene for myndighetenes oppfølging av Åsgardprosjektet ble vesentlig endret i forbindelse med departementets notat av 23. juni d.å.